

Ariana Neumann 2724242

Zentralstelle für
Prag

POD SVÍCNEM TMA

Sie haben sich
in den Messehalle
finden. Personaldok
sind mitzubringen.

am 8.00 Uhr
nzerstraße, einzu-
e, Reisepaß usw.)

Bei Nichterscheinen

ang.

Diese Karte ist
mitzubringen!

leiter der Zentralstelle
che Auswanderung Prag
Im Auftrage:

Ariana Neumann

Hledání příběhu mého otce

Argo

Dubna 1943

Drazí!

*Vol's dopis, který mi E.
Moto, že si ke všem starostem
dals' a to po náš mandel.
kteu nenosete vz naproti
změnit a je stácha, nem-
je, že musila přijít v době,
očkávat a dokonce těsně po
aby se mne nikterak mým
edla ta vše již přichýlala v
prospěch v posledních 14 dnech,
v škatěně nepotěšil
ještě přidělení zbytečné
mor. jeť to smutná věc, na
umí nám namířené
fatalní a z tom
kde před opek by se dal
střední vnitřní
střední vnitřní
střední vnitřní*

POD SVÍCNEM TMA

Ariana Neumann

POD SVÍCNEM TMA

Hledání příběhu mého otce

Přeložil Jiří Hanuš

Argo

Kniha byla vydána s finanční podporou
Ministerstva kultury České republiky
a Nadačního fondu obětem holokaustu.

**MINISTERSTVO
KULTURY**

NADAČNÍ FOND OBĚTEM
HOLOKAUSTU

Czech edition © Argo, 2020
Copyright © Ariana Neumann, 2020
Translation © Jiří Hanuš, 2020

ISBN 978-80-257-3085-0 (váz.)
ISBN 978-80-257-3229-8 (e-kniha)

*Sebastianovi
Eloise
Maríi-Tereze*

*Tato kniha je věnována památce těch,
kdo nemohli vyprávět svůj příběh.*

*Si cada día cae
dentro de cada noche,
hay un pozo
donde la claridad está encerrada.*

*Hay que sentarse a la orilla
del pozo de la sombra
y pescar luz caída,
con paciencia.*

*Padá-li pokaždé den
dovnitř každé noci,
existuje studna,
kde je uvězněn jas.*

*Je zapotřebí sednout si
na kraj studny stínů
a trpělivě lovit
to spadlé světlo.*

– „Si cada día cae“, *El Mar y las Campanas*
Pablo Neruda, 1973
(přeložil Ondřej Hanuš)

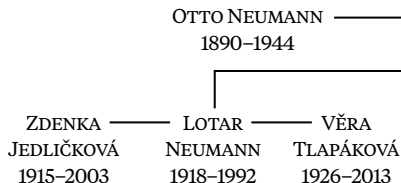
Věci není tak snadné pochopit nebo vyjádřit, jak nás o tom povětšinou přesvědčují; většina událostí se nedá vyjádřit slovy a odehrává se v prostoru, do něhož žádné slovo nikdy nevstoupilo, (...)

– Rainer Maria Rilke, *Dopisy mladému básníkovi*, 1903

Jdi na hranici touhy své (...)
Blízko je zem,
jíž život říkájí.

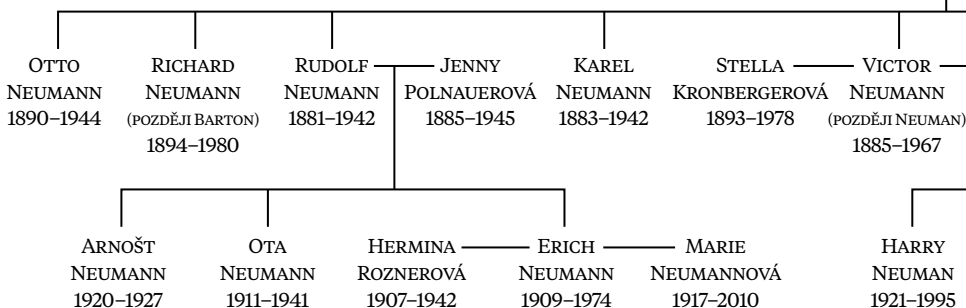
– Rainer Maria Rilke, *Z Knihy hodinek I*, 59
(přeložil Jiří Stromšík)

RODINA

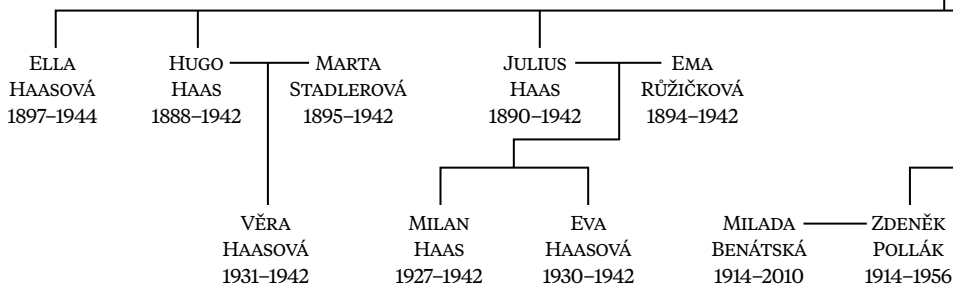
OTTOVA RODINA

JOHANNA ROUBIČEK
1853–1910

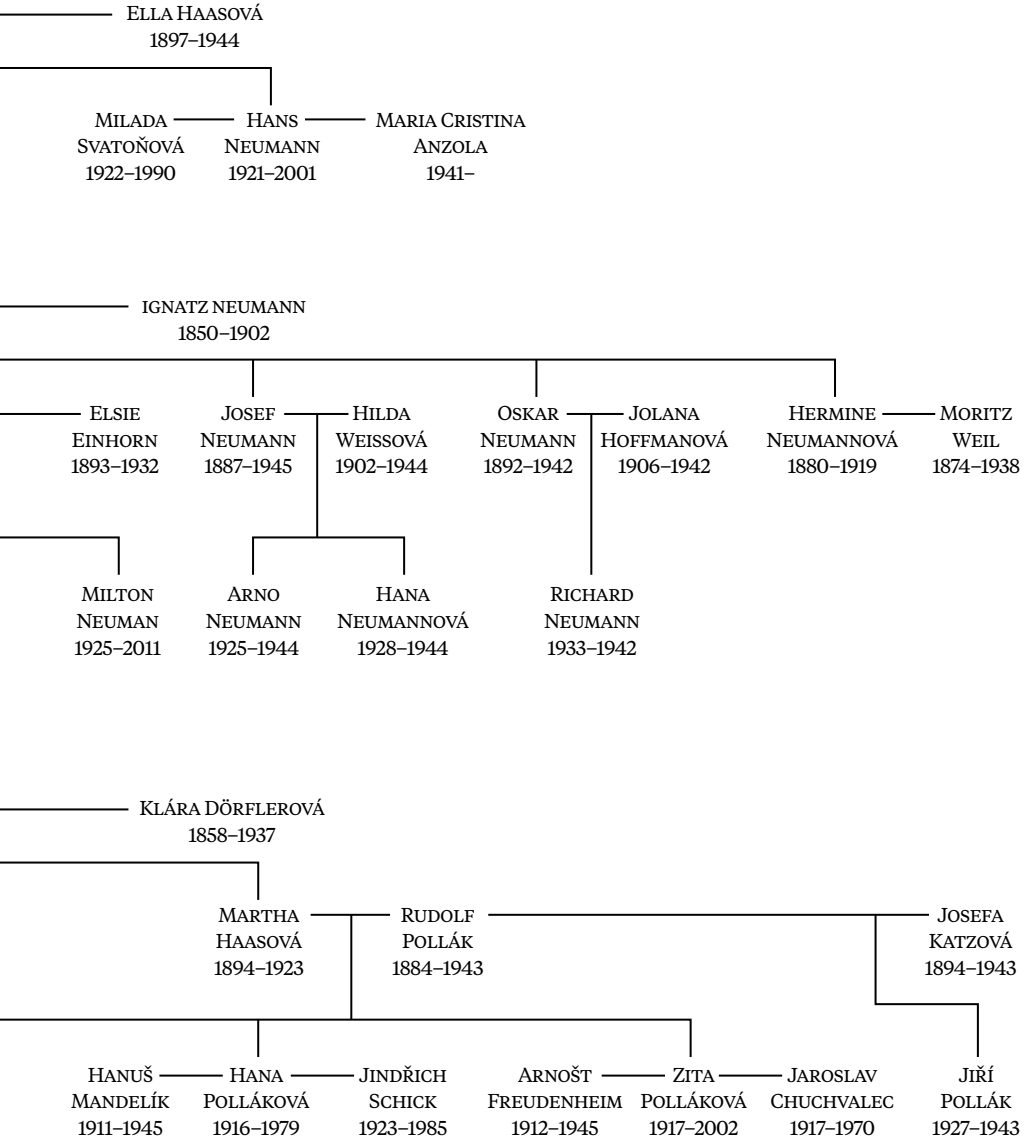

ELLINA RODINA

SALOMON HAAS
1855–1938

NEUMANNOVÝCH

EVROPA NA POČÁTKU VÁLKY - 1938

Prolog

1.

Na stěně Pinkasovy synagogy v Praze se dá najít otazník, téměř utopený v moři jmen na stěnách. Návštěvníci procházejí síně památníku a snaží se tišit děti. Z množství černých a rudých písmen se člověku snadno zatočí hlava. Připomínají památku 77 297 lidí. Všichni obývali protektorát Čechy a Morava. Všichni padli za oběť nacistům.

U každého jména stojí datum narození a hned vedle něho sedí datum smrti.

Jeden zápis nese jméno mého otce: Hanuš Stanislav Neumann, narozen 9. února 1921. Je jiný. Na rozdíl od ostatních jmen na stěně u něho není uvedeno datum smrti.

Na jeho místě je nesmyslný otazník, pečlivě vyvedený systým černým tahem.

Navštívila jsem památník roku 1997 jako turistka a netušila jsem, že mne se synagogou něco spojuje. Jak jsem sestupovala do první síně, přejela jsem pohledem horní část stěny vpravo a s úžasem jsem uviděla otcovo jméno. Byl v té době ještě plný života, žil a pracoval v Caracasu. Přesto tu na mě hleděl černý otazník, znepokojivý a zároveň zvláštním způsobem příhodný.

*KI AUBER DAVID 25.VII.1882 PAVLA I.VIII.1886 EMIL 22.IV.1912 ~ 20.I.1943 *LIBAÍ
 *BRUNNEROVA ARNOŠTKA 12.III.1883 ~ 20.I.1943 *FIŠER JAROŠLAV 11.VIII.1910 J
 EMILIE 8.III.1877 ~ 20.I.1943 *GUNSBURG JOSEF 23.VIII.1886 HERMINA 25.II.181
 1.XI.1894 JIŘÍ 2.IV.1921 ALENA 30.XI.1922 OLGA 26.III.1879 ~ 20.I.1943 *KAUFMANN
 1925 JAN 18.III.1926 ~ 20.I.1943 *LUSTJG MAX 16.X.1865 ~ 13.VII.1943 IDA 30.XI.1880
 1916 ~ 20.I.1943 *NEUMANN ZDENĚK 18.III.1900 ~ 28.IX.1944 *PICKOTAKAR 9.VI
 ~ 20.I.1943 *VLADIMÍR 25.V.1882 OLGA 28.IX.1891 ~ 6.X.1944 *PRAGEROVA RŮŽE
 ARNOŠT 16.VIII.1913 MARIE 3.III.1885 ~ 20.I.1943 *WEISS JOSEF 9.IV.1856 ~ 26.II.19
 ~ 13.I.1943 EMILIE 2.II.1883 ~ 23.I.1943 *LIBČICE NAD VTLAVOU *NEUMANN O
 1944 HANUŠ STANISLAV 9.II.1921 ~ ? *WEISS JIŘÍ 8.III.1926 ~ 6.IX.1943 *JOSEF 18
 22.II.1939 ~ 10.VI.1942 *LIBEJOVICE *BAŠTYŘOVA BARBORA 1.III.1852 ~ 27.VII.1
 OLGA 26.X.1899 ~ 25.IV.1942 *KOHN LUDVÍK 26.VII.1866 ~ 18.XII.1943 HEDVIKA 16
 JOSEF 31.XII.1896 ~ 28.IX.1944 *LIBEŠIČE *FRIED BOHDAN 24.IV.1879 ~ 18.X
 KAMILA 6.I.1891 ~ 12.V.1942 *KLEINOVA ARNOŠTKA 18.VIII.1875 ~ 15.X.1942 *KŮ
 6.XII.1914 ~ 1.X.1944 *KRAUS LADISLAV 30.VIII.1904 ZDENĚKA 14.III.1910 ~ 27.IV.1
 25.VI.1900 ~ 15.V.1944 ARNOŠTKA 22.I.1928 ~ 25.II.1943 *MUNK JINDŘICH 26.
 EMIL 11.VII.1908 ~ 22.X.1942 GUSTAV 11.VII.1908 ~ 25.VIII.1942 ZDENĚK 25.XII.191
 *BERTA 14.VII.1875 ~ 22.X.1942 *REICHEROVA MARIE 23.II.1888 ~ 17.V.1942 *I
 13.X.1899 JIŘÍ 15.VIII.1926 ~ 6.IX.1943 *ROUBÍČEK RUDOLF 1.I.1885 REGINA
 1915 ~ 1.II.1943 *LIBICE *PICKOVA KAROLINA 29.I.1859 ~ 20.I.1943 *LIBICE |
 1903 IDA 14.VIII.1912 LUDMILA 12.III.1938 ~ 12.VI.1942 *KATZ EMIL 10.X.1910 B
 ARNOŠT 2.II.1878 MATYLDÁ 27.IV.1880 ~ 12.VI.1942 *POLLAKOVA EDITA 1.IV.189
 ~ 12.VI.1942 *LIBÍN *SCHWARZ JAN 18.V.1904 ~ 26.VIII.1942 MAGDALENA 20.
 OTA 17.IX.1917 ~ 20.I.1943 *SAUER ALFRÉD 1.I.1885 FRANTIŠKA 3.I.1893 ~ 20.I
 MIROSLAVA 24.VIII.1934 ~ 25.IV.1942 *LIBLICE *HRUSKOVA KAMILA 1.
 12.XII.1912 ~ 1.IV.1942 *FISCHER ZIKMUND 22.VII.1919 ~ 16.V.1944 *GROSSMA
 *LIBNÍKOVICE *ROSENBACH JAROŠLAV 17.I.1886 BIANKA 27.VI.1896 K
 1942 *LIBOCHOVICE *BRILL KAREL 26.XI.1883 BERTA 4.VIII.1885 MARI
 ~ 17.III.1942 *DUB EMIL 29.XI.1892 FRANTIŠKA 7.II.1889 ~ 27.IV.1942 *EISEF
 *FANTLOVA ANNA 19.XI.1879 ~ 23.IV.1942 *FLORR ROBERT 11.IX.1898 ~
 *FOGÉS RICHARD 2.I.1865 LEOPOLDA 22.I.1879 ~ 15.X.1942 *GLÁŠNE
 23.II.1929 ~ 17.III.1942 *GRÜNHUT OSKAR 8.IX.1884 VIKTOR 25.X.1885 ~ 27.IV.19
 *HAMLIŠCHOVA TEREZIE 3.VII.1900 ~ 17.III.1942 *JAROLIMOVA LUDM
 * ~ 2.VII.1942 *PAVLA 28.V.1879 BEDŘIŠKA 5.I.1892 MARTA 6.X.1895 ~ 17.III.1942

Jméno mého otce s otazníkem, desátý řádek
 shora, v Pinkasově synagoze v Praze.

Takto na stěně jsem ho viděla poprvé, ale otazníky ohledně
 mého otce vyplouvaly na povrch dávno předtím. Už jako malá
 holka jsem začala hledat odpovědi, i když jsem žila daleko za
 oceánem a v úplně jiném světě.

Otázky se zrodily nad jistou fotografií. Začaly portrétem,
 který byl nejprve ukrytý, ale pak se vynořil. Snímek náhodně
 či úmyslně, možná podvědomě zpřístupněný zvědavým očím,
 vyvolal pochybnosti. Podobizna nezapadající do reality, jak
 jsem ji viděla já, vrhla na přítomnost odlišné světlo. Vybízela
 k otázkám. Vyžadovala odpovědi týkající se minulosti.

Moje vzpomínky na dětství rezonují písněmi vlhovýchů, cikád a žab. Kolébají je poklidné vánky; pohupují se v rytmu vysokých palem a kmitá v nich rudé a oranžové rajčí peří. Ovšem tu hřejivost, barvy a chaos prostupují ostře řezané kovové kotouče, ozubená kolečka, osy a pérka mechanických hodinek, překrásných složitých a spletitých pohybů. Mezi obrovitými sochami moje matka recituje verše Rubéna Daría a Andrése Eloye Blanca, otec tančí a přitom si zpívá „Yellow Submarine“. V mých raných vzpomínkách se lidé většinou procházejí otevřenými pokoji, na terasách a v zahradách – politici, diplomaté, průmyslníci, spisovatelé, filmaři, tanečníci –, gestikulují, klábosí, smějí se, posedávají nebo postávají, a pokaždé jsou v jejich středu moji rodiče. Doléhá ke mně ruch úspěchu, žvatlání naplněné pohodou, ale při některých vzpomínkách ta směsice utichá a v nastalém tichu je slyšet, jak tikají, klapou, drncí a cinkají hodinové strojky.

Obraz jednoho konkrétního strojku mám uložený hluboko v paměti. Jsou to kulaté stříbrné kapesní hodinky, dokonale vyleštěné, položené ciferníkem dolů, zadní víčko odklopené a uvnitř jsou vidět zlatá kolečka.

Je to zvláštní kus – liší se od ostatních v otcově sbírce. Ty hodinky mají čtyři pouzdra. Jsou zhotovená ze stříbra, které snadno ztrácí lesk. U jiných hodinek bývají převážně ze zlata, dekorativně posázená vzácnými kameny. Tahle jsou velká a těžká a první, prosté pouzdro, má pletenou červenou šňůrku s klíčkem. Na pouzdře je hrubý reliéf, který by vypadal přirozeněji, kdyby byl vyřezaný ze dřeva.

Stisknete tlačítko po straně a první pouzdro se otevře a odhalí mnohem jemnější stříbrný ciferník, lemovaný želvovinou a stříbrnými šroubky. Před vámi se objeví zlaté ručičky složené z volut a ciferník ze světlého a tmavého stříbra obkroužený symboly čísel; písmena uprostřed sdělují hodinářovo jméno.